

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v listopadu 2014 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v listopadu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 942 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 510 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 306 podniků obchodu a 678 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v listopadu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** nezměnilo. 35,1 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 62 % jako uspokojivou a 2,9 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 60,5 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 3,3 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku a výroby usní. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 36,2 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové i zahraniční poptávky** se mírně snížilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 86,4 % tržeb, respondenti s 5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 8,6 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 84,5 % tržeb, jako nízká u respondentů se 9,8 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 5,7 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 82,6 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 12,7 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 4,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 81,5 % tržeb, u 13,2 % za nízkou a u 5,3 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 21,5 % tržeb, poklesla u 8,6 % podniků a u podniků se 69,9 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 20,5% tržeb, snížení se týkalo podniků se 9,8 % a neměnnost podniků se 69,7 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů téměř nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 87,6 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 9,6 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 2,8 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 92,5 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští **tři měsíce** se oproti říjnu téměř nezměnila, pro příštích **šest měsíců** se snížila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky se 21,1 % a zhoršení respondenti se 8,6 % tržeb, beze změny 70,3 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 23,1 % respondentů, u 9,8 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 67,1 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 14,8 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 3 % a respondenti představující 82,2 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 80,2 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 16,4 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 3,4 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 73,9 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 16,9 % a se snížením respondenti s 9,2 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 15,2 % tržeb, snížení očekává 10,5 % respondentů a neměnnost 74,3 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 14,1 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 75,7 % za celý soubor a snížení exportu očekává 10,2 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 16,1 % tržeb, pokles respondenti s 11,6 % tržeb a respondenti se 72,3 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 10 %, ke změnám nedojde u 82,3 % a snížení dovozu předpokládají podniky se 7,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 11,4 % respondentů zvýšení dovozu, 8,7 % snížení a 79,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 84,8 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 11,8 % a nedostatečné u podniků s 3,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 82,8 % tržeb, více než dostatečné u 13,3 % a nedostatečné u 3,9 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce téměř neměnnost tempa **výrobní činnosti** a i **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 16,1 % tržeb, se snížením počítá 8,8 % respondentů a respondenti se 75,1 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 14,9 % tržeb, neměnný vývoj 75 % respondentů a pokles výroby 10,1 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 14,2 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 75,3 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 10,5 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 4,5 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 11,3 % tržeb a s neměnností u 84,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 4,6 % tržeb, snížit u 8,3 % tržeb a 87,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 18,3 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 9,3 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 90,4 % počtu respondentů, u 5,4 % selepší a u 4,2 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 47,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,9 % a snížení 15,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,1 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** ve zpracovatelském průmyslu vyplývá, že pro rok 2015 předpokládají respondenti meziroční růst investic o přibližně 4 %. Půjde přitom převážně o obnovu výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v listopadu meziměsíčně mírně snížilo o 1 bod. V meziročním srovnání je nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů v listopadu zvýšilo. Hodnocení **celkové poptávky** se oproti říjnu zvýšilo také. V listopadu hodnotilo 21,2 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 67,1 % jako uspokojivou a 11,7 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků se 28,4 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 15,9 % respondentů a u ostatních (se 55,7 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 52,3 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 45,7 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 10,2 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se snížila, pro období příštích **šesti měsíců** se snížila mírně. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 66,3 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 6,6 % stavebních prací a zhoršení se 27,1 %.

V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 9,8 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 34,9 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 55,3 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce mírný růst tempa **stavební činnosti** a také růst **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 8,4 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 37,9 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 53,7 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 64,5 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 7,5 % respondentů a snížení 28 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 80,1 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 62,5 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 5 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 3,9 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 14,9 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 33,6 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,1 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 9,6 % své produkce, neměnnost u 77,2 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 13,2 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 26 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 19,8 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 50,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 5,7 % a snížení 13,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31,1 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v listopadu i vlivem pokračujícího příznivého počasí meziměsíčně zvýšilo o 6 bodů. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví vyšší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v listopadu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů se meziměsíčně nezměnilo. Jako dobrou hodnotilo v listopadu **ekonomickou situaci** svého podniku 41,5 % respondentů, 45 % jako odpovídající sezóně a 13,5 % jako špatnou. Zásoby se zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 88,8 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 5,8 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 30,4 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 65 % tržeb a s 4,6 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 63,5 % respondentů, 24,6 % očekává růst a 11,9 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 87,6 % tržeb, 4,2 % předpokládá pokles a 8,2 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se snížila, pro období příštích **šesti měsíců** se zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 34,5 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 50,2 % žádné změny nepředpokládají a 15,3 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v listopadu oproti říjnu snížilo o 4,7 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v listopadu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti říjnu zvýšilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 55,6 % respondentů jako dobrou, 41,4 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v listopadu se téměř nezměnilo, ale její očekávání pro příští **tři měsíce** se zvýšila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 26 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 69,7 % respondentů a 4,3 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 89,5 % respondentů, růst cen 4,6 % respondentů a 5,9 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 21,7 % respondentů, neměnnost 70,6 % a růst počtu zaměstnanců 7,7 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se téměř nezměnila, pro období příštích **šesti měsíců** se zvýšila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v listopadu meziměsíčně zvýšilo o 3,3 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.